

El llenguatge

Vet aquí per què

Oracions com Vet aquí per què ho vaig fer o Heus ací per què va venir susciten sovint un dubte quant a l'escriptura del conjunt perquè. ¿Es tracta realment del conjunt causal perquè, que escrivim amb els dos components soldats, formant un sol mot? Creiem que ja hem donat resposta a aquesta pregunta amb la nostra pròpia escriptura dels exemples proposats, però també creiem que cal explicar les raons d'aquesta resposta —que cal explicar per què— i, especialment, que cal aclarir si és possible en algun cas l'ús de la conjunció perquè després de l'expressió vet aquí (o vet ací, heus aquí, etc.).

Vet aquí i les expressions concurrents són locucions introductòries, amb les quals s'assenyala a l'atenció algú o alguna cosa, que pot ésser representat per un grup nominal o pronominal, o bé per una oració subordinada: Vet aquí el mocador, Vet-t'ho aquí, Heus aquí com va anar, Heus ací el que va passar. I aquesta oració subordinada pot ésser una interrogativa indirecta, que és un tipus d'oració que sempre depèn de verbs de comunicació, de coneixement, de dubte, etc, com dir, explicar, saber, ignorar, etc, amb els quals es poden equiparar aquestes locucions que, com hem dit, serveixen per a assenyalar a l'atenció alguna cosa. Per tant, Vet aquí per què ho vaig fer és una proposició amb una estructura anàloga a T'explicaré per què ho vaig fer o bé Ara sabràs per què ho vaig fer i suposa, naturalment, una frase anterior o bé posterior en què s'especifiquen les raons de l'actuació del qui parla. Un període més complex, contenint una autèntica oració causal, podria encara fer adonar millor de la diferència entre el conjunt perquè i la conjunció perquè centrada en el cas que ella ocupa: Vet aquí per què ho vaig fer perquè en tenia ganes. El fet de tenir-ne ganes, al que és realment un motiu, una raó, és a dir, la causa que algú hagi fet una cosa determinada.

No sembla possible que una d'aquestes locucions precedeixi en cap cas la conjunció causal (o final) perquè. Però construccions com la darrera que hem indicat podrien reduir-se fins a acostar molt aquests dos termes, encara que sense arribar a coincidir del tot: Ve-t'ho aquí perquè en tenia ganes (causal), Ve-t'ho aquí perquè em deixes tranquil (final).

Albert Jané